ส้มเจลลี่ไอหยวนในจีนราคาทรุดหนัก ผลผลิตล้นตลาด–คุณภาพไม่สม่ำเสมอ บั่นทอนความเชื่อมั่นผู้บริโภค

"ส้มเจลลี่ไอหยวน" (爱媛果冻橙) ซึ่งครั้งหนึ่งเคยได้รับความนิยมอย่างมากและสร้างกระแสโด่งดังในตลาดผลไม้จีน กำลังเผชิญกับบททดสอบครั้งสำคัญด้านราคาในปีนี้ แม้ว่าจะเป็นผลผลิตจากแหล่งเพาะปลูกในมณฑลเสฉวนเช่นเดียวกัน และยังคงเป็นผลไม้ชนิดเดิมหรือพันธุ์เดิม แต่ระดับราคากลับไม่สามารถรักษามูลค่าเช่นในอดีตได้อีกต่อไป

นับตั้งแต่เริ่มออกสู่ตลาดจนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 20 วัน ทั้งราคาที่แหล่งผลิตและราคาในตลาดค้าส่งต่างปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยราคาลดต่ำลงเรื่อย ๆ จนผลผลิตจำนวนไม่น้อยมีราคาตกลงเหลือเพียงไม่กี่เหมาต่อจิน (1 จิน เท่ากับ 500 กรัม) ซึ่งเป็นระดับราคาที่ต่ำกว่าจุดที่เกษตรกรจะยอมรับได้ และสร้างแรงกดดันต่อความเชื่อมั่นของเกษตรกรซ้ำแล้วซ้ำเล่า

1. ผลผลิตล้นตลาดเป็นสาเหตุสำคัญ แต่ไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่ทำให้ราคาตกต่ำ

เมื่อสถานการณ์ราคาตกต่ำ หลายคนมักสรุปสาเหตุในเบื้องต้นว่าเกิดจากภาวะผลผลิตล้นตลาด ในช่วงหลายปีก่อน ส้มไอหยวนสร้างผลกำไรให้แก่เกษตรกรในระดับที่น่าพอใจ ส่งผลให้เกษตรกรจำนวนมากหันมาปลูกตามกระแส และขยายพื้นที่เพาะปลูกอย่างรวดเร็ว ทำให้ขนาดการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างมาก และปริมาณผลผลิตในตลาดขยายตัวตามไปด้วย ซึ่งเป็นสาเหตุพื้นฐานที่ทำให้ราคาตลาดเผชิญแรงกดดัน อย่างไรก็ตาม ปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นไม่ได้เป็นปัจจัยทั้งหมดที่ทำให้ส้มไอหยวนประสบปัญหาราคาตกต่ำในปัจจุบัน

จากการลงพื้นที่สำรวจจุดรับซื้อผลผลิตในแหล่งผลิตสำคัญ เช่น เมืองเหมยซานและอำเภอตานหลิง พบว่า ปัจจุบันผลไม้จำนวนไม่น้อยมีเปลือกเปลี่ยนสีเป็นสีสวยงามแล้ว แต่เมื่อปอกเปลือกออกกลับพบว่ารสชาติค่อนข้างจืดชืด และมีปริมาณน้ำตาลไม่เพียงพอ

ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมระบุว่า เกษตรกรบางส่วนเร่งนำผลผลิตออกสู่ตลาดก่อนกำหนด โดยพึ่งพาการใช้สารควบคุมการเจริญเติบโตเพื่อเร่งให้เปลือกผลไม้เปลี่ยนเป็นสีส้มแดง โดยมุ่งเน้นเพียงรูปลักษณ์ภายนอกของเปลือกผลไม้ แต่ละเลยระยะเวลาตามธรรมชาติที่จำเป็นต่อการสะสมน้ำตาลและการลดลงของกรดในผลไม้ นอกจากนี้ ผลไม้บางส่วนยังมีสีเปลือกเพียงครึ่งหนึ่งเป็นสีแดงอมส้ม ขณะที่อีกครึ่งหนึ่งยังคงเป็นสีเขียว และมีรสเปรี้ยวฝาดอย่างชัดเจน แต่กลับถูกเก็บเกี่ยวและนำออกสู่ตลาดอย่างเร่งรีบ เมื่อผู้บริโภคซื้อไปรับประทานเพียงครั้งเดียวแล้วพบว่าคุณภาพไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็ยากที่จะกลับมาซื้อซ้ำอีก ขณะเดียวกัน พ่อค้าหรือผู้รับซื้อที่เคยประสบปัญหาจากการซื้อผลผลิตคุณภาพต่ำก็จะไม่กลับมารับซื้ออีก ส่งผลให้ช่องทางการค้าขาดความต่อเนื่องและธุรกิจหยุดชะงัก

การเก็บเกี่ยวผลไม้คุณภาพดีและคุณภาพต่ำปะปนกัน รวมถึงการบรรจุรวมกันในบรรจุภัณฑ์เดียวกัน ทำให้ผลผลิตคุณภาพต่ำที่จำหน่ายในราคาถูกบั่นทอนชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของส้มไอหยวนที่สะสมมาเป็นเวลาหลายปี ส่งผลให้ผลไม้ชนิดนี้กำลังเผชิญกับวิกฤตความเชื่อมั่นในตลาดโดยรวม

2. ตลาดเริ่มแยกตัวตามระดับคุณภาพ ผลไม้คุณภาพดีมีแนวโน้มรักษาระดับราคาได้

สถานการณ์ความแตกต่างของตลาดในปัจจุบันมีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณามากกว่าการสรุปภาพรวมเพียงว่า “ราคาตลาดทรุดตัว” ผู้ประสานงานด้านการรับซื้อของตลาดค้าส่งผักและผลไม้เหลียนปัง เมืองหานตาน มณฑลเหอเป่ย ให้ข้อมูลว่า ในช่วงที่ผ่านมา ปริมาณส้มไอหยวนที่เข้าสู่ตลาดยังไม่ได้มีจำนวนมากนัก ขณะที่ช่วงที่คาดการณ์ว่าจะมีผลผลิตออกสู่ตลาดสูงสุดระลอกที่ 3 ก็ยังมาไม่ถึง เมื่อเปรียบเทียบกับแนวโน้มราคาที่ปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงก่อนหน้า พบว่า ราคาเริ่มมีสัญญาณทรงตัว และความเร็วในการระบายสินค้าเพิ่มขึ้น โดยผลผลิตคุณภาพดีสามารถจำหน่ายและหมุนเวียนในตลาดได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ซื้อที่เข้ามาในตลาดยังค่อนข้างน้อย และลูกค้ารายใหญ่ที่เข้าซื้อสินค้าในปริมาณมากยังมีจำนวนไม่มากนัก ส่งผลให้การกำหนดราคามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนตามระดับคุณภาพของผลผลิต

- ผลผลิตคละรวมทั่วไป: ราคาประมาณ 0.60 - 1 หยวนต่อจิน (3 - 5 หยวน/500 กรัม)
- ผลผลิตคุณภาพพรีเมียมจากสวนที่มีการจัดการดี: เสนอขายในราคาประมาณ 1 - 1.40 หยวนต่อจิน (5 - 7 หยวน/500 กรัม)

ทั้งนี้ ตลาดยังคงยึดหลักการกำหนดราคาตามคุณภาพอย่างเคร่งครัด แม้ภาวะตลาดจะซบเซา แต่ผลไม้คุณภาพพรีเมียมที่มีคุณภาพสม่ำเสมอและมีรสชาติคงที่ยังคงสามารถรักษาฐานลูกค้าประจำไว้ได้ ในทางตรงกันข้าม ผลผลิตทั่วไปที่มีคุณภาพไม่สม่ำเสมออาจทำได้เพียงการซื้อขายครั้งเดียว และต้องจำหน่ายในราคาถูกเพื่อเร่งระบายสินค้า

3. ตลาดกำลังคัดกรองผลผลิตคุณภาพต่ำ ขณะที่ผลผลิตคุณภาพดีอาจมีโอกาสปรับราคาสูงขึ้น

ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเน้นย้ำว่า ตลาดกำลังอยู่ในช่วงของการระบายและคัดกรองผลผลิตออกจากตลาด โดยผลผลิตทั่วไปที่มีคุณภาพปานกลางกำลังทยอยถูกจำหน่ายและลดปริมาณลง ส่วนผลผลิตที่ยังคงอยู่ในตลาดหลังจากนี้มีแนวโน้มจะเป็นผลไม้คุณภาพพรีเมียมที่ได้รับการดูแลและบำรุงรักษาอย่างพิถีพิถัน

สำหรับผลผลิตคุณภาพดีจากเมืองเหมยซานและอำเภอตานหลิง เมื่อชื่อเสียงและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคได้รับการฟื้นฟูแล้ว ก็ยังมีโอกาสที่ราคาจะปรับตัวสูงขึ้นได้

กฎเกณฑ์ของตลาดมีความเป็นธรรมมาโดยตลอด กล่าวคือ สินค้าที่มีราคาเพียงไม่กี่เหมาก็ย่อมสะท้อนถึงคุณภาพในระดับราคาดังกล่าว ผู้บริโภคยินดีจ่ายเงินเพื่อแลกกับรสชาติและคุณภาพ ดังนั้น ผลไม้ที่ได้รับการดูแลอย่างใส่ใจและผลิตโดยมุ่งเน้นคุณภาพ ย่อมได้รับการยอมรับจากตลาดในระยะยาว

4. การแข่งขันในตลาดส้มและผลไม้ตระกูลส้มรุนแรงขึ้น เกษตรกรเริ่มพิจารณาปรับเปลี่ยนแนวทางการผลิต

ในปัจจุบัน การแข่งขันในตลาดผลไม้ตระกูลส้มมีความหนาแน่นมากขึ้น เนื่องจากมีผลไม้หลายชนิดทยอยออกสู่ตลาดตามลำดับ ได้แก่ ส้มแมนดาริน ส้มเนเวล และส้มสายพันธุ์ซาถัง (砂糖橘) ซึ่งยิ่งส่งผลให้ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้นและทำให้ความต้องการซื้อส้มไอหยวนถูกแบ่งออกไป

ผู้ประกอบการรายหนึ่งกล่าวด้วยความรู้สึกว่า เดิมทีคิดว่าราคาประมาณ 0.60 - 0.70 หยวนต่อจิน (3 - 3.50 หยวน/500กรัม) น่าจะเป็นระดับราคาต่ำสุดของส้มไอหยวนในปีนี้ แต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกลับแสดงให้เห็นว่า ราคาสามารถลดต่ำลงได้อีกโดยไม่มีจุดต่ำสุดที่แน่นอน

ขณะเดียวกัน ยังมีผู้ประกอบการบางรายตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อผลไม้มีราคารับซื้อเพียงไม่กี่เหมาต่อจิน การลงทุนในปริมาณมากเพื่อใส่ปุ๋ยและดูแลรักษาสวนก็แทบไม่สามารถสร้างผลตอบแทนให้คุ้มทุนได้ จึงเริ่มตั้งคำถามว่า ในปีหน้าควรเปลี่ยนไปใช้แนวทางการเพาะปลูกเชิงนิเวศหรือไม่ เพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันที่มุ่งเน้นเพียงการเพิ่มปริมาณผลผลิตและการตัดราคา ซึ่งเป็นการแข่งขันที่รุนแรงจนผู้ประกอบการต่างได้รับผลกระทบ

5. บทเรียนจากส้มไอหยวน: การทำเกษตรต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพและเคารพวงจรการเจริญเติบโตตามธรรมชาติ

สิ่งที่ต้องเน้นย้ำคือ การเกษตรไม่ใช่ธุรกิจที่สามารถสร้างผลกำไรได้เพียงแค่ทำตามกระแส การเห็นว่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรชนิดใดกำลังได้รับความนิยมและสร้างผลกำไรสูง แล้วเร่งขยายพื้นที่เพาะปลูกตามกระแสโดยขาดการวางแผน หรือการใช้สารเร่งให้ผลไม้เปลี่ยนสีเพื่อเร่งนำผลผลิตออกสู่ตลาดและสร้างรายได้ในระยะสั้น ท้ายที่สุดแล้ว สิ่งที่ถูกบั่นทอนคืออนาคตของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรชนิดนั้นทั้งระบบ และผู้ประกอบการตลอดห่วงโซ่อุตสาหกรรมจะต้องร่วมกันรับภาระผลกระทบที่เกิดขึ้น สถานการณ์ของส้มไอหยวนในปัจจุบันจึงเป็นสัญญาณเตือนสำคัญสำหรับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมส้มและผลไม้ตระกูลส้ม

แนวทางการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนในระยะยาวไม่ใช่การเร่งให้ผลผลิตออกสู่ตลาดก่อนกำหนดหรือเร่งให้ผลไม้เปลี่ยนสี แต่ต้องเคารพวงจรการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของพืช และรักษามาตรฐานคุณภาพของผลผลิตอย่างเคร่งครัด

แม้ว่าภาวะผลผลิตล้นตลาดจะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ราคาในปัจจุบัน แต่ การรักษาคุณภาพให้มีความสม่ำเสมอและคงไว้ซึ่งรสชาติที่ดี คือหนทางสำคัญเพียงประการเดียวที่จะช่วยให้ส้มไอหยวนหลุดพ้นจากภาวะราคาตกต่ำได้

****

แปลและเรียบเรียงโดย สปษ.ปักกิ่ง

แหล่งที่มา: https://mp.weixin.qq.com/s/PFKsEXiNQUYDM3hITuPqng